

УВОДНА РИЈЕЧ
АКАДЕМИКА РАЈКА КУЗМАНОВИЋА, ПРЕДСЈЕДНИКА
АКАДЕМИЈЕ НА НАУЧНОМ СКУПУ

„Андрић између Истока и Запада“, 8. децембра 2011. године

Поштовани учесници научног скупа,
Даме и господо,

Организујући научни скуп „Андрић између Истока и Запада“, Академија наука и умјетности Републике Српске жели да се прикључи обиљежавању педесетогодишњице добијања Нобелове награде за књижевност, али истовремено и обиљежавању стогодишњице објављивања његове прве пјесме у „Босанској вили“. Сљедеће 2012. године, обиљежиће се 120. годишњица рођења Иве Андрића, када ће бити објављен и зборник ваших радова које ћете данас и сутра представити овдје.

Пролазе године од времена када је Андрић писао своја дјела, али што се више временски удаљавамо од тих година, јасно се сагледава, не само код нас него и у свијету, да је његово дјело, које ћете ви данас и сутра овдје представити, жива стварност, да представља увијек и изнова велики изазов за откривања неоткривених тајни о смислу људског битисања.

Ма колико Андрићево дјело било читано, оно никад није прочитано и дочитано у мјери да кад му се враћамо долазимо до нових спознаја о свијету чији смо дио, али и о самима себи.

Величина дјела које је остварио писац о коме је ријеч мјери се и временом свога трајања. Потврђено је и изнова се стално потврђује, да Андрићево дјело не само да живи и траје, оно остаје дјело свевременске вриједности.

Назив нашег данашњег научног скупа – „Андрић између Истока и Запада“ метафорично сугерише саму суштину Андрићевог дјела. Истовремено, то је бит његовог казивања и промишљања о прошлости и садашњости овог, зашто то не рећи, несрећног дијела Европе, гдје су се вијековима сударали исток и запад, још увијек се сударају, и по свему судећи – то ће још дуго трајати.

Велика имена књижевника са јужнословенских простора приближавали су Европу нама, а Иво Андрић приближио је нас Европи. Откривао је тајне живота људи из Босне, њихове боли, патње и страдања, али и дубоко међусобно неповјерење једних према другима, па и притајену мржњу између господара и поробљених, узмеђу вјера, обичаја и календара. Андрић је откривао истину да људи код нас вјековима живе у међусобном страху. Тако се три посебна страха сливају у један и стварају општу несигурност. То се и данас показује.

Андрић није само наш писац, он је свјетско име. Само се код нас нашло, његово име и дјело и да слободно интерпретирамо, али у суштини тачно. Међутим, има и таквих у БиХ који су прије овог зла које нам се крајем минулог вијека догодило, да напишу да је он нанио више зла једном народу у Босни него сви ратови који су овом земљом харали. Ето, да се могу јавити и такве грозне и нетачне мисли, потврђује управо оно што је Андрић написао: „У Босни је све могуће“ и друго „Када из Србије пријеђете Дрину настаје Босна, а престаје логика“. И то свједочи о драматичном судару двију култура и цивилизација.

Даме и господо,

Дозволите ми да на крају кажем да је Академија за посљедњих десетак година одржала више научних скупова о нашим, српским, великанима – Кочићу, Ћопићу, Тесли, Миланковићу, Пупину и другим. Прије неколико дана имали смо округли сто посвећен нашем језику и писму. Данашњи скуп има блиску везу са прошлим скупом. Они потврђују колико је потребно да се наша Академија најозбиљније позабави питањима наше културе. Да нагласим истовремено да је пријека потреба да се позабавимо нашом историјом. У Босни и Херцеговини ствара се једна историографија, којој, ако аргументовано не супротставимо истину, њени творци почињу вјеровати. Морамо аргументовано показати да ми не васкрсавамо митове, што нам се злонамјерно приписује, већ нудимо истину и за њу се аргументовано боримо.

Желим учесницима овог научног скупа много успјеха, у што нимало не сумњам.

Х в а л а !